

Felsefi Terimler ve Metotlar

Argüman nedir?

Argüman, tartışma ile aynı şey değildir. Argümanın amacı, karşıt görüşe saldırmak yahut dinleyicinizi etkilemek değildir. Argümanın hedefi, sonucunuzun desteğiyle, tartışmanızın tüm taraflarının kabul edeceği iyi sebepler sunmaktır.

Argüman, diğer kişinin söylediğinin aksini söylemek de değildir. Karşınızdaki kişinin söylediği şey yanlış olsa ve siz onun yanlış olduğunu bilerseniz dahi, argümanlar üretmeniz gerekir. Karşınızdakine yanılıyor olduğunu gösteren sebepler öne sürmediğiniz müddetçe, bir argüman üretmiş değilsinizdir.

Tartışırken, genellikle bazı tezleri verili alır (bunlar argümanınızın “öncül”leridir) ve karşınızdakine, öncüllerinizi kabul edecek olursa, argümanınızın sonucunu da kabul etmek zorunda olduğunu göstermeye çalışırsınız.

Aşağıdaki bir argüman örneğidir. Öncüller, kırmızı renkte yazılmıştır.

1. **Harcını ödemediği müddetçe hiçkimse NYU'dan mezun olamaz.**
2. **Meteliksiz Joe Jackson NYU'dan mezun oldu.**
3. Demek ki, Meteliksiz Joe Jackson NYU harcını ödemiştir.

Bu argümanda, öncüllerin ve sonucun neler olduğu açıkça görülüyor. Bazen bir argümanın öncül ve sonucunu belirlemek maharet ister. Çoğunlukla karışık ve uzun düz yazı parçalarda öncül ve sonuçları ayırmak zorunda kalacaksınız. Bunu yaparken, gösterge mahiyetindeki belirli anahtar kelimelere, öncül ve sonuç işaretlerine bakmak yardımcı olacaktır.

Bazı yaygın öncül işaretleri, “çünkü -den dolayı, olduğundan, için” kelimeleridir. Bu kelimeler çoğunlukla bir öncülle birlikte gelir. Bazı örnekler şunlardır:

Karbüratörü bozuk olduğu için, arabanıza büyük bir tamirat gerekiyor.

Ötenazi yaygın bir tıbbi uygulama olduğundan, eyalet meclisleri tarafından yasallaştırılmalı ve istismarı önlemek için düzenlemelerde bulunulmalıdır.

Ötenazi cinayet olduğu için, ahlaki olarak her zaman yanlıştır.

Pozitif ayrımcılığa müracaat etmek zorundayız, çünkü Amerikan toplumu hala ırkçı bir toplum.

Kürtaj ülkemizde hararetle tartışılan bir mesele olduğundan, kimse bu husustaki fikrini bir başkasına zorla kabul ettirmeye çalışmamalıdır.

Bazı yaygın sonuç işaretleri ise; “demek ki, buna bağlı olarak, bu sebepten, bu yüzden, sonuç olarak”. Bu kelimeler genellikle bir sonuç cümlesinden hemen önce gelir. Bazı örnekler şunlardır:

Ya yeni bir vites kutusuna, ya yeni bir karbüratöre, ya da tamamıyla yeni bir arabaya ihtiyacın var; bu yüzden, para biriktirmeye başlasan iyi olur.

Pozitif ayrımcılık beyaz erkeklerin adil muamele hakkıyla çelişiyor; bu sebeple, pozitif ayrımcılık adil değildir.

Bir insan öldürmek her zaman yanlıştır ve şüphesiz cenin de bir insandır. Demek ki, kürtaj her zaman yanlıştır.

Bir kadının vücudu olanlar üzerinde kontrol hakkı her zaman bir ceninin haklarından önce gelir. Sonuç olarak, ahlaki bakımdan kürtaja her zaman izin verilebilir.

Ötenazi, mücadele etmek yerine ölümü seçmeyi içerir. Demek ki, ötenazi bir çeşit vazgeçiştir ve buna bağlı olarak korkakça ve değersizdir.

Yazarlar her zaman öncüllerinin tamamına yer vermezler. Zaman zaman bazı öncülleri verili alırlar. Bu saklı yahut söylenmemiş öncülleri belirlemek maharet ister. Bunu az sonra tartışacağız.

Bir argümanın bizi ikna edip etmediği, ya öncüllerini kabul etmemize, ya da sonucunun bu öncüllerden çıkarıldığını kabul etmemize bağlıdır. Dolayısıyla bir argümanı değerlendirirken sormamız gereken iki soru vardır:

i. Öncülleri doğru ve inanmaya değer mi?

Ve:

ii. Sonucu hakikaten öncüllerinden çıkıyor mu?

Bunlar bütünüyle bağımsız konulardır. Bir argümanın öncüllerinin doğru olup olmadığı başka bir sorudur; sonucunun öncüllerinden çıkarılıp çıkarılamayacağı, apayrı bir sorudur.

Eğer bir argümanın öncüllerini kabul etmezsek, sonucunun bu öncüllerden çıktığı ne kadar açık olursa olsun, sonucu kabul etmek zorunda değildir. Diğer yandan, öncülleri açıkça doğru olsa bile, eğer bir argümanın sonucu öncüllerinden çıkmıyorsa, bu argümanın sonucunu kabul etmek zorunda değildir.

Yani, kötü argümanlar iki şekildedir. Bazıları öncülleri yanlış olduğu için kötüdür; bazıları da sonuçları öncüllerinden çıkmadığı için. (Bazı argümanlar her iki yönden de kötüdür.)

Eğer bir argümanın kötü olduğuna karar verirse, bizi ikna etme ihtimali zayıflar. Bu, kötü bir argümanın bize sonucunu reddetme sebebi verdiği anlamına gelmez. Neticede, kötü argümanın sonucu doğru olabilir; mesele, kötü argümanın bize sonucunun doğru olduğuna inanmamız için hiçbir sebep vermemesidir.

Şimdi örnek argümanımıza tekrar bakalım:

1. Harcını ödemediği müddetçe hiçkimse NYU'dan mezun olamaz.
2. Meteliksiz Joe Jackson NYU'dan mezun oldu.

3. Demek ki, Meteliksiz Joe Jackson NYU harcını ödemiştir.

Bu argümanda sonuç, aslında öncüllerden çıkıyor, fakat öncüllerden en az biri yanlış. Bir kişinin NYU'dan mezun olmak için harç ödemek zorunda olduğu doğru değil. (NYU her sene, hiçbir zaman NYU öğrencisi olmamış ve harç ödememiş pek çok kişiye onur diplomaları verir.) Muhtemelen diğer öncül de yanlış ki, bildiğim kadarıyla Meteliksiz Joe Jackson hiçbir zaman NYU diploması almadı.

Yani, bu argüman Meteliksiz Joe Jackson'ın NYU'ya harç ödemiş olduğunu ispat edememektedir.